

Література

1. Козляченко О. М. Інститут банкрутства як складова розвитку ринкової економіки / О. М. Козляченко // Економіка та управління підприємствами. – 2009. – № 2(92). – С.79–88.
2. Грек Б. Банкрутство в Україні: минуле і сьогодення./ Б. Грек // Право України. – 2004. – № 6. – С.24–31.
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-ХІІ ВВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
4. Назімос Н. Інститут банкрутства фізичних осіб: перспективи законодавчого врегулювання в Україні та зарубіжний досвід./ Н. Назімос // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 10. – С.47–50.
5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

УДК 346.2 (043.2)

Починок К. Б., к.ю.н., старший викладач,
Ваколюк Г. М., студентка,
Національний університет ДПС України, м. Ірпінь, Україна

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Питання організації господарського життя є обов'язковою складовою господарської системи. Саме на суб'єктів організаційно-господарських повноважень законодавець покладає забезпечення щодо встановлення правил та регулювання господарської діяльності, у тому числі планування, поточне управління й контроль господарської діяльності.

Виходячи із змісту ч. 6 ст. 3 Господарського кодексу України (далі – ГКУ) [1] то під суб'єктами організаційно-господарських повноважень слід розуміти учасників господарських відносин, наділених правом управління господарською діяльністю. У основі будь-яких суспільних відносин лежить свідома мотивація, викликана необхідністю задоволення конкретних потреб та інтересів особи чи суспільства в цілому. При цьому, як підкреслює В. С. Щербина, важливе місце серед учасників відносин у сфері господарювання посідають органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією. Для реалізації останньої вони наділяються відповідними організаційно-господарськими повноваженнями, що дає підстави вважати їх суб'єктами організаційно-господарських повноважень [2, с.46].

З огляду на вище викладенні міркування доцільно вбачається розглянути основні ознаки суб'єктів організаційно-господарських повноважень:

– обов’язкові учасники господарських відносин з організації (управління та/або регулювання) господарської діяльності;

– прямо або опосередковано здійснюють управління господарською діяльністю суб’єктів господарювання (визначають мету, предмет господарської діяльності, склад і компетенцію органів управління, правовий титул майна господарських організацій) та/або регулювання господарської діяльності суб’єктів господарювання;

– юридичними підставами їх виникнення є нормативно-правові акти, установчі документи господарських організацій/об’єднань, організаційно-господарські договори, а фактичними – відносини власності, відносини контролю-підпорядкування, наділення організаційно-господарськими повноваженнями з регулювання господарської діяльності суб’єктів господарювання всіх форм власності, делегування організаційно-господарських повноважень;

– у ході реалізації своїх повноважень приймають обов’язкові рішення для суб’єктів господарювання, щодо яких вони здійснюються;

– здійснюють контроль по відношенню до суб’єктів господарювання щодо яких реалізують свої повноваження.

Обґрунтованою видається класифікація суб’єктів організаційно-господарських повноважень за такими критеріями [3, с.195]:

– форма здійснення організації господарської діяльності, суб’єкти організаційно-господарських повноважень поділяються на: 1) суб’єктів, що здійснюють управління господарською діяльністю; 2) суб’єктів, що здійснюють регулювання господарської діяльності (Кабінет Міністрів України, міністерства, НБУ, Фонд державного майна України, органи місцевого самоврядування та інші);

– характер організаційно-господарських повноважень їх суб’єкти класифікуються на: 1) суб’єктів, що здійснюють власні організаційно-господарські повноваження; 2) суб’єктів, що здійснюють делеговані організаційно-господарські повноваження. Різниця між цими двома групами полягає у тому, що при здійсненні делегованих організаційно-господарських повноважень, у суб’єктів, які делегували ці повноваження залишаються важелі контролю за їх реалізацією;

– межі здійснення організаційно-господарських повноважень їх суб’єкти поділяються на: 1) суб’єктів, що повинні діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України (органи державної влади, органи місцевого самоврядування); 2) суб’єктів, що можуть діяти в межах повноважень та у спосіб, що не заборонені законами України (засновники і власники майна щодо заснованих ними унітарних підприємств; холдингові компанії щодо їх корпоративних підприємств; господарські об’єднання щодо підприємств-учасників);

– за сферою дії організаційно-господарських повноважень, суб'єкти класифікуються на: 1) суб'єктів, що здійснюють ці повноваження по відношенню до суб'єктів господарювання на всій території України; 2) суб'єктів, що здійснюють ці повноваження по відношенню до суб'єктів господарювання певної адміністративно-територіальної одиниці; 3) суб'єктів, що здійснюють ці повноваження по відношенню до визначених суб'єктів господарювання (засновники і власники майна щодо заснованих ними унітарних підприємств; контролюючі власники корпоративних прав господарських організацій корпоративного типу; господарські об'єднання щодо підприємств-учасників тощо).

Отже, суб'єкт організаційно-господарських повноважень – це учасники господарських відносин, які прямо або опосередковано здійснюють управління господарською діяльністю суб'єктів господарювання, а також регулювання при наявності для цього правових та фактичних підстав.

Література

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст.144.
2. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права: монографія / В. С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 264 с.
3. Господарське право: підручник / Д. В. Задихайло, В. М. Пашков, Р. П. Бойчук та ін.; за ред. Д. В. Задихайла, Пашкова. – Х.: Право, 2012. – 696 с.

УДК 336.1(043.2)

Починок К. Б., к.ю.н., старший викладач,
Романчук О. М., студентка,

Національний університет ДПС України, м. Ірпінь, Україна

ПРАВОВА ПРИРОДА ТОВАРНОЇ БІРЖІ ЯК ОСОБЛИВОГО СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

На сучасному етапі розвитку вільного ринку товарів, мінімізації втручання держави в заготівельно-збутові процеси, біржа виступає самостійним суб'єктом господарювання, що виконує певні функції в економіці.

Відзначимо, що правове регулювання діяльності товарних бірж характеризується насамперед закріпленням широкої правової автономії їх діяльності, що перш за все знайшло своє відображення в Законі України «Про товарну біржу» [1], біржа є організацією, що об'єднує юридичних і фізичних осіб, які займаються виробничою і комерційною діяльністю, і має на меті надання послуг в укладанні біржових угод, визначення товарних цін, попиту та пропозицій на товари, вивчення, упорядкування і збільшення товарообороту і пов'язаних з ним торгових операцій.